SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCIV. No. 220. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 17, 1987 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 17-го ЛИСТОПАДА 1987 Ч. 220. РІК XCIV.

Представники Державного Центру запрошують на зустріч

В редакції „Свободи" (зліва): проф. В. Жила, проф. І. Самійленко і д-р В. Шандор.

Джерзі Ситі, Н. Дж. (О. К.). — Представники Державного Центру Української Народної Республіки в екзилі, в особах проф. Івана Самійленка, заступника голови Уряду УНР в екзилі і керівника . внутрішних справ д-р Вікентія Шандора, заступника голови Уряду УНР в екзилі, і проф. Володимира Жили, керівника Ресорту культури й науки відвідали Екзекутиву Українського Народного Союзу і редакцію „Свободи", щоб поінформувати і запросити на святкову зустріч із громадянством у п'ятницю, 20-го листопада ц.р.

Святкова зустріч запланована для відзначення 70-ліття проголошення української державности саме на цей день, коли в 1917 році відбулося оприлюднення III Універсалу, яким формально визнано Українську Народну Республіку із демократичними принципами свободи слова, друку, віровизнання, зборів, страйків і автономією для всіх меншостей.

Ця імпреза, пояснюють представники Державного Центру, має бути започаткуванням цілого ряду інших зустрічей з громадянством та наукових і популярних доповідей, які плянується на 1988 рік, коли то припадає 70-річчя створення Української Народної Республіки.

Гості вияснили, що такі зустрічі із широким українським громадянством є незвичайно важливі тому, що в загальному не студіюється доби українських Визвольних Змагань і багато членів спільноти виробило собі про цю важливу частину історії України зовсім мильні поняття. Тому є конечним працювати над критичною, об'єктивною студією цих подій, витягаючи на денне світло усі їх позитиви і негативи.

Саме першою спробою такої інформації про події 1917 року є ця зустріч з громадянством, яка відбудеться в п'ятницю, 20-го листопада ц.р., у приміщеннях НТШ в Ню Йорку при 63 Четверта авеню, о год. 6:45 вечора.

У програмі слово Президента УНР Миколи Лівицького на тему „Історичне значення Української Центральної Ради", спроба характеристики форми й змісту трьох Універсалів Української Центральної Ради і кінцеве слово проф. Ярослава Рудницького, голови Уряду УНР.

Організатори вечора підкреслюють, однак що М. Лівицький буде говорити не лише про історичне значення Української Центральної Ради, але займе становище до останньої промови Міхаїла Горбачова у 70-річчя большевицької революції і „гласности".

На запитання, які пляни представників Державного Центру, вияснено, що ідея праці Державного Центру УНР в екзилі це історичне право централізувати українські сили. Над цією централізацією, а тим самим консолідацією сил представники ДЦ вже працюють, і як відомо з раніших повідомлень в українській пресі, вже дійшло до порозуміння із КУППО де об'єднані численні українські політичні партії демократичного напрямку.

Представники ДЦ своїми відвідинами в УНСоюзі та редакції бажали підкреслити важливість своїх завдань і бажання звернутися обличчям „до народу" у всіх дальших працях. Вони надіються, що їхні добрі наміри знайдуть широкий відгук серед української громади, яка прийде численно на зустріч 20-го листопада ц.р., як і на усі дальші зустрічі, які організатори плянують на наступний рік.

У Філядельфії відбудеться філателістична виставка

Філядельфія. — Тут в приміщеннях Українського Освітньо-Культурного Центру відбудеться в днях 21-22-го листопада ц.р. цікава філателістична виставка.

Після довгої перерви Українське Філателістичне Товариство відновило свою діяльність у Філядельфії та нова Управа під головством д-ра Євгена Новосада і організаційного референта Юрія Данилова відразу проявила живу діяльність, підготовляючи саме цю виставку, якою УФТво відзначує 1000-річчя Хрищення України. З того приводу виготовлено окрему печатку, яку представники пошти будуть прибивати в днях виставки.

Філателістична виставка марок і нумізматики відбуватиметься під опікою УОКЦентру та в ній візьме також участь місцевий німецький філателістичний клюб. Показаних буде 40 рам по 16 сторінок із цікавими марками, в тому буде 10 виключно українських рам.

Виставка буде відкрита в суботу, 21-го листопада, від год. 10-ої ранку до 6-ої по полудні і в неділю, 22-го листопада, від год. 11-ої до 4-ої по полудні. Цілий час на виставці буде відкритий поштовий уряд. Зацікавлені можуть замовити коверти із першодневною печаткою в ціні 1,50 дол., пишучи на адресу: Юрій Данилів, Ukrаіnіаn Educational and Cultural Center, 700 Cedar Rd., Abington, Pa. 19111.

UKRAINIAN EDUCATIONAL AND CULTURAL STATION
NOVEMBER 21-22 1987
PHILADELPHIA PA 19111

ЗАБАВА В КЕРГОНКСОНІ

Кергонксон, Н. Й. — 89-ий Відділ СУА влаштовує традиційну забаву з нагоди Дня Подяки в суботу, 28-го листопада ц.р., в залі „Веселка" на Союзівці, при звуках оркестри маестра Н. Гірняка. Початок 8-ма год. коктейл і вечеря . В програмі є льотерія.

Книжка „Страта голодом" вийшла у м'якій оправі

Кеймбридж, Масс. (ФКУ). — Завдяки старанням Фонду Катедри Українознавства (ФКУ), відоме американське видавництво В.В. Нортон видало книжку Мирона Долота п.н. „Страта голодом". В серії так-званих видань „пейпербек". Як відомо, ця книжка була надрукована тим же видавництвом в твердій оправі у 1985 році трьома накладами. „Страта голодом" була першою книжкою про Великий голод в Україні в 1932-33 роках, впровадженою на загальний книжковий ринок американським видавництвом.

Своїм легким і переконливим стилем „Страта голодом" стала популярною книжкою не тільки серед українських читачів, а також і серед читачів англомовного світу. Про це свідчить хоч би такий факт, що вже більше як 20 важливих часописів таких країн, як ЗСА, Австралія, Нова Зеляндія, Канада, Ірляндія, Німеччина і Франція опублікували на неї свої прихильні рецензії відомих журналістів і науковців.

Книжка „Страта голодом" вийшла також французькою мовою під наголовком „Les affemes: L'holocauste masque-Ukraine 1929-1933 при кінці 1986 року накладом 5,000 примірників. Рецензії на французьке видання вже появились в англійській, німецькій і французькій мовах.

Книжку „Страта голодом" в м'якій обкладинці можна купити, або замовити в усіх книгарнях в країнах англомовного світу Ціна одного примірника 7.95 ам. дол. Замовляючи її, треба подати точні назви автора і його книжки (Execution by Hunger, by Miron Dolot, W.W.Norton, paperback, 231 pages, 1987). Популярність книжки і вартість її змісту вимірюється кількістю проданих примірників. В свій час „ Страта голодом" набула великого розголосу і таким чином пробила мур мовчанки навколо голоду 1932-33 років. Це сталося завдяки стараннням усієї української громади. Отже треба, щоб і нове видання цієї важливої книжки якнайшвидше знайшло шляхи до бібліотек і до окремого читача.

Видавництво Нортон не мало в Канаді свого агента для кольпортажу книжки „Страта голодом" в твердій обкладинці і тим самим книжка не дійшла до багатьох канадських читачів. Цим разом розповсюдженням книжки в Канаді займатиметься видавництво Penguin Books (2801 John St., Markham, Ont., L3R 1B4, Canada).

Українські книгарні, організації та поодинокі особи, що бажають замовити більшу кількість примірників книжки „Страта голодом" в м'якій оправі по зниженій ціні, можуть зробити це, зв'язавшись з канцелярією ФКУ: Harvard University, Ukrainian Studies Fund, 1583 Massachusetts Ave., Cambridge, Mass. 02138.

В Ню Бранзвик відзначують 45-річчя УПА

Ню Бранзвик, Н. Дж. — Українці Ню Бранзвику, Бавнд Бруку, Мелвіллу і околиці влаштовують спільно відзначення 45-річчя створення Української Повстанської Армії і 40-річчя рейду УПА на Захід.

Свято відбудеться в неділю, 22-го листопада ц.р. о год. 3:30 по полудні в парафіяльній залі Ню Бранзвику, що міститься при вул. Ґілден ч. 21.

В програмі намічено апель комбатантів, святочне слово майора Петра Содоля, мистецьку частину з участю ансамблю бандуристів під орудою Володимира Васькова і деклямації у виконанні пластунів. Фільмовий монтаж про пам'ятник УПА покаже Петро Бокало.

У Чикаґо д-р С.Самбірський говоритиме про жидівське „лаббі"

Чикаґо. — На тему „Жидівське лаббі в Америці та українська нація" говоритиме д-р Степан Самбірський в неділю 29-го листопада ц.р., о 1-ій год. дня в домі ОДУМ, при 2116 Чикаґо аве., Захід. Після доповіді питання та обмін думками.

Д-р С. Самбірський зробив докторат з мовознавства у Карловому університеті в Празі. Він був асистентом-професором в університеті в Австрії та в ЗСА в стейті Міннесота, у Райт коледжі та Луїс університеті коло Чикаґо. Тепер він є на пенсії, але тісно співпрацює над виданням словників у Товаристві Української Термінології. Самбірський разом з своєю дружиною Люсею майже 40 років ведуть тижнево одногодинні радіопередачі в Чикаґо.

Вийшов другий наклад книжки М. Климишина

Воррен, Миш. — На бажання книголюбів появилися другим накладом спогади Миколи Климишина „В поході до волі", том І.

Книжка формою і змістом подібна до першого накладу. Друк виконала фірма „Украпрінт" у Вудсток, Мд., накладом Української Книгарні у Воррені, Миш. Полотняна обкладинка зеленого кольору з золотими надруками, добірний папір сторінок 430, світлин 38 у тексті. Вступне слово Богдана Стебельського.

Зміст включає такі розділи: У відвічному марші поколінь, історичне тло споминів; Ярослав Карпинець — праця для організації; Степан Бандера, Варшавський і Львівський процеси; На святий хрест; В новій тюрмі; Микола Лемик, Друга світова війна — упадок Польщі і воля; Бандера провідником ОУН; Куди Бог провадить спогади про Північну Похідну Групу ОУН 1941 року; Знову арештує Ґестапо; Перевезення до Львова.

У книзі є резюме англійською мовою, покажчик імен і список світлин. Ціна книжки 20 дол.

Замовлення слід слати на адресу: Ukrainian Knyharnia 4340 Bernice St., Warren, Mich. 48091, або Svoboda Bookstore, 30 Montgomery St., Jersey City, N. J. 07302.

НОВІ НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ вказують на те, що помірковані вправи, як ходження, городництво чи господарювання біля хати або плавання, зменшують можливості смерти через серцевий удар. У випадку чоловіків середнього віку, тобто тих, що є найбільше наражені на серцеві удари, смертність зменшується майже на одну третю.

Понад 20 осіб загинуло в летунській катастрофі в Денвері

Денвер, Кол. — На денверському міжнародному летовищі сталася катастрофа пасажирського літака „ДС-9" компанії Континентал під час якої загинуло понад 20 осіб, а прийнаймні 60 осіб біли пораненими, деякі тяжко і перевезені до місцевих шпиталів. Літак (число лету 1713) з 86-ма пасажирами і п'ятьма особами обслуги на покладі, стартуючи послизнулися під час сильної снігової бурі на стартовій дорозі, перевернувся, розламався на кілька кусків, врізався передньою частиною в будинок, але не загорівся і це ціле щастя для пасажирів і обслуги, бо в такому випадку були загинули усі особи на літаку.

Літак летів з Денверу до Бойс Айдаго ,хоч, як пізніще призналися керівники летовища й федеральні інспектори які прибули на місце випадку, цієї катастрофи можна було оминути цілком просто: не давати дозволу на вилет літака з летовища під час тривання тяжкої снігової бурі, бо подібні випадки, в подібних обставинах, вже траплялися в минулому.

У головному денверському шпиталі д-р Петер Понс підтвердив в неділю ввечорі про 19 смертей і 56 тяжко поранених пацієнтів, але у понеділок вранці засоби масової інформації повідомили вже про 26 смертних випадків і 59 поранених. Кілька осіб були тільки легко поранені і після оглядин лікарями змогли покинути шпиталь. Снігова буря, сильний холод і вітер дуже отруднювали рятункову акцію Лікарі і парамедики, а також поліціянти мусіли боротися із вітром, який дув 40 миль на годину і температурою чотири ступені нижче зера за Фаренгайтом.

Федеральна агенція контролі повітряного руху перевіряє також справу руху на летовищі в часі першої снігової бурі в Денвері і контролерів, які дали дозвіл на відлет літака у такому стані атмосферичних забурень. Густий сніг, сильний вітер і холод тривали в Денвері цілий день, а метеорологічні станції перестерігали населення перед небезпечною сніговою бурею, тому керівники летовища мали усі підстави відкликати полет і взагалі замкнути на якийсь час рух на летовищі. Треба припускати, кажуть федеральні спостерігачі, що в такому випадку не дописали люди і тому не треба виключати притягнення до кримінальної відповідальности тих, які безпосередньо відповідали того дня за рух на летовищі в часі інтенсивної і небезпечної снігової бурі.

У СВІТІ

ПОГОЛОСКИ ПРО ТЕ, що генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Ґорбачов затримається довше, як три дні у Злучених Стейтах Америки, ніким не підтверджені. Представники Адміністрації президента Роналда Реґена заявили, що совєтський керівник прибуде до ЗСА біля полудня в понеділок, 7-го грудня, і відлетить з летовища Ендрус біля Вашінґтону 9-го грудня в пополудневих годинах. Раніше деякі акредитовані в Москві кореспонденти передавали, покликаючись на совєтських високих урядників з міністерства закордонних справ СССР, що М. Ґорбачов нібито погодився продовжити своє перебування і відвідати при тій нагоді Каліфорнію .До цього пляну зміни заохочувала його також дружина Раїса.

УРЯД ЦЕНТРАЛЬНО-американської країни Ель Сальвадору ,на підставі спеціяльної амнестії підписаної президентом Хуаном Наполеоном Дуарте, звільнив з тюрем 139 чоловіків і 11 жінок, політичних противників теперішнього уряду. Таким чином число поличних в'язнів, звільнених після 5-го листопада ц.р., досягне 446 осіб. Амнестія була проголошена після підписання договору п'ятьма центрально-американськими країнами у Ґватемалі. Ель Сальвадор хоче внести свій вклад у відпруження в Центральній Америці і припинення громадянської війни у своїй країні і сусідній Нікараґуа.

ШВАЙЦАРСЬКИЙ УРЯД, покликаючись на звідомлення поліції і працівників державної служби безпеки, наказав трьом лівійцям, між ними одному лівійському дипломатові, покинути на протязі 48 годин країну. Бюро генерального прокуратора Швайцарії повідомило, що трійка лівійців підготовляла цілий ряд атентатів, в тому числі також на громадян Швайцарії, які раніше працювали в Лівії, а тепер втекли від режиму диктатора Муаммара Каддафі. Лівійці користалися різними документами, в тому також пашпортами Швайцарії. Поліція тепер перевіряє чи швайцарські документи є правдивими.

НІКАРАҐУАНСЬКИЙ ПРИМАС Римо-Католицької Церкви Кардинал Міґуель Абандо і Браво прибув до Вашінґтону, щоб тут вести переговори у справі замирення між сандіністами і антикомуністичними повстанцями. На його посередництво у переговорах погодились обидві сторони, але формально у цій справі звернувся до кардинала президент Нікараґуа Даніель Ортеґа Сааведра. Минулого тижня кардинал Браво нараджувався з нікараґуанськими єпископами, після чого конференція єпископів опублікувала офіційний комунікат Католицької Церкви у справі посередництва і потреби замирення, а зглядно припинення громадянської війни в їхній країні. Загально припускають, що кардинал зустрінеться з президентом Роналдом Реґеном, державним секретарем Джорджом Шулцом і керівниками обидвох політичних партій в Конґресі.

АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД в Стокгольмі, Швеція, відкинув рішення міського суду, який проголосив, без порозуміння з центральним урядом, місто Лулійо вільною від нуклеарної зброї зоною. Міські радні, голосами 38 проти 20 заборонили всяким кораблям, на покладі яких знаходиться нуклеарна зброя, запливати в це портове місто. Один із тих 20-ох, які голосували проти такого рішення, вніс апеляцію до вищої судової інстанції, яка, як вже було сказано, уневажнила рішення місцевого суду і міської ради, кажучи, що міська управа не може привласнювати собі прероґатив центрального уряду, який єдиний може рішати в такій справі.

ЖИДИ В МОСКВІ, ОСОБЛИВО так звані „рефюзніки", яким совєтська влада на протязі років відмовляється видати візи на виїзд за кордон, написали і вислали на адресу Центрального Комітету КПСС листа у якому повідомили, що вони 7-го листопада, тоді коли ціла країна відзначатиме з доручення компартії 70-річчя Жовтневої революції, зглядно большевитського перевороту, переведуть голодівку протесту проти дискримінації тих осіб, які хочуть еміґрувати до інших країн. При тому вони згадують про національний, культурний і релігійний ґеноцид, що його стосує уряд і компартія у відношенні до жидів й інших національних груп. Заяву підписали 38 осіб.

Борці за свободу відкинули пропозицію Д. Ортеґи

Вашінгтон. — Диктатор сандіністського режиму Даніель Ортеґа запропонував плян встановлення миру в Нікараґуа, але лідери борців за свободу відкинули цей плян.

„Ми не маємо наміру йти добровільно в сандіністський ҐУЛаг", — заявив Адольфо Калєро, один з шести керівників Національно-демократичного фронту.

Д. Ортеґа виклав свій плян після двогодинної зустрічі з кардиналом Міґелем Обандо-і-Браво — посередником у переговорах між урядом і борцями за свободу. Їх зустріч відбулася в амбасаді Ватикану у Вашінгтоні. Зразу ж після розмови з Ортеґою кардинал поїхав у Маямі, Фльорида, на зустріч з лідерами Опору. Президент Ортеґа зустрівся в американській столиці з журналістами і виклав їм свій плян, який зводиться до слідуючого. Починючи з 5-го грудня, в силу вступає припинення вогню між сандіністами і партизанами. Воєнних дій не буде місяць — до 5-го січня. За цей час учасники Опору повинні групами здавати зброю. Після того, як вони всі складуть зброю, сандіністи оголосять амнестію, простять всіх, хто боровся з ними. Потім, згідно з пляном, контрас, які здалися, зможуть взяти участь у політичному житті країни.

Не тяжко догадатися, що чекає партизанів, які боролися проти диктатури. Весь плян Ортеґи розрахований на знищення Опору. Якщо плян буде здійснений, в тоталітарного режиму не залишиться внутрішніх озброєних противників і, говорячи словами А. Калєро, „партизани підуть в сандіністський ҐУЛаг".

Лідери Опору заявили, що вони представлять кардиналові Обандо свій власний плян мирного рішення. Вони також заявили, що не хочуть продовжувати переговори з кардиналом на території ЗСА і будуть провадити їх у Центральній Америці.

Велику ролю в розробленні Ортеґою „пляну мирного рішення" відіграв спікер Палати Репрезентантів демократ Джим Райт, який є прихильником вождя марксистської хунти. Речник Білого Дому Марлін Фіцвотер заявив, що „президент Реґен стурбований діями спікера".

Неназваний газетою „Ню Йорк Таймс" урядовий чинник назвав плян, підготований Ортеґою при участи Райта, „замаскованою злачою в полон (борців за свободу".

Відомо, що, згідно з пляном п'яти країн Центральної Америки, вже 5-го листопада Ортеґа повинен був відкликати в країні воєнний стан, звільнити політичних в'язнів, відкликати цензуру, зняти заборону з проведення лимонстрацій і зборів. Але всього цього зроблено не було.

Спікер Палати Репрезентантів уже заявив,що Конґрес виступить проти надання допомоги борцям за свободу. А без американської допомоги контрас не зможуть довго втриматися.

В АМЕРИЦІ

ВИВЧЕННЯ ПОПУЛЯРНОГО протихолестерольного ліку показало вперше, що цей лік драматично зменшує серцеві атаки у мужчин з високим рівнем холестеролю в крові. Лік ґемфіброзіль знижує рівень холестеролю дуже мало, одначе змінює зразки холестеролю в крові в спосіб, що зменшує ризико захворювань серця через вінцеві артерії. Це нове дослідження є „найсильнішим доказом до цих пір", що зміна в зразках холестеролю сама по собі може зменшити серцеві недуги, сказав д-р Байзіл Рікфайнд директор дослідної клініки Ліпід з Крайового інституту серця, легень і крови у Батешда Мд.

ВИЯВЛЯЄТЬСЯ, ЩО НА університетах в Америці чим раз більше з'являється сивоголових студентів. У випадку Анджела Качуліса, військова служба у Другій світовій війні, подружжя і виведення в люди двох синів не дали цьому колишньому продавцеві здійснити своєї особистої мрії — здобути вищу освіту. Отож, коли інші пенсіонери ловили рибу, Качхуліс здійснював свою мрію здобуваючи ступінь бакалявра з історії з оцінкою „сумма кум лявде". Уможливило йому закінчити, чи радше здобути, освіту також і програма у багатьох університетах, яка студентами, що закінчили 65 років життя дає можливість студіювати за 25 дол. заплати за семестер, не зважаючи на кількість предметів, якщо є вільні місця.

ДЕФІЦИТ КРАЇНИ в міжнародній торгівлі зменшився на 1.6 біл. дол. у вересні ц.р. у відношенні до всіх торговельних партнерів крім Канади, — заявили речники Департаменту торгівлі. Це також й доказ того, що Америка у вересні експортувала більше, як імпортувала, а це доказ того, що якість американських виробів дуже підійшла вгору.

УПРАВЛІННЯ В СПРАВАХ харчів і ліків плянує публічно одобрити новий лік, що може допомогти зменшити ушкодження при серцевих ударах через розпущення сціпів крови. Новий лік „ТПА" становить великий крок вперед у лікуванні серцевих ударів.

ДВА АМЕРИКАНСЬКІ альпіністи, які здобували віддалені вершки Тибету, стали припадково свідками сильних заворушень в тій країні, які закликали до незалежности. Обидва американці, д-р Блейк Кер і Джан Екерлі, були затримані китайськими властями за те, що в них знайдено наліпки тибетського національного прапору. Їх довго допитували, але фізично не потурбували. Опісля їм наказано до 10-ох днів опустити Тибет.

ОФІЦІЙНІ ЧИНИКИ Об'єднаних Націй заявили, що генеральний секретар Гавієр Перез де Куеяр знову заявив репрезентантові ЗСА, що коли Америка не вплатить своєї річної вкладки в сумі 87 міл. дол. на початку грудня ц.р., то Об'єднані Нації залишаться без фондів. Тому, що Об'єднаним Націям не дозволяється заходити в борги, грошей позичати вони не можуть, хіба що Генеральна асамблея змінить фінансові закони.

ДОЧКА СТАЛІНА, Светлана Алілуєва, заперечила те, що подала анґлійська преса про її бажання покинути ЗСА і на постійно поселитися у Великій Британії, де її дочка Ольга Пітерс ходить до школи. С. Алілуєва проживає тепер у місцевості Спрінґ Грін, Виск.

НОВОНАЙМЕНОВАНИЙ СУДДЯ Антоні Кеннеді, як кандидат до Верховного Суду, став важливою особистістю для телевізійних камер. Все ж таки не виглядає, щоб це мало вплив на нього. Він чемно ставиться до репортерів, спокійно і речево розмовляє з сенаторами. Сенатор Джозеф Байден, демократ з Делавер, який є головою Юридичної комісії, не давав жадних публічних заперечень його кандидатурі, навпаки натякав на „добрі вигляди".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Заборонена критика

Поява Міхаїла Ґорбачова на совєтському овиді в березні 1985 року захопила деякі кола на демократичному Заході, які вбачали у ньому людину з молодшої ґенерації, яка не тільки звертає увагу на свій зовнішній елеґантний вигляд за зразком західнього інтеліґента, але й за своїм світоглядом, як високоосвічений інженер, є радше політичним реалістом, аніж ідеологічно-партійним фанатиком. Тому від часу, як британський прем'єр Марґарет Тачер заявила, що „з ним (Ґорбачовим) можна говорити" — Захід покладав і подекуди і далі покладає на нього надію, що він зможе скасувати залізну завісу, яка відмежовує велетенську імперію від західнього світу. Більш тверезий реалістичний підхід Ґорбачова до совєтської дійсности та широкого світу проявився у зрозумінні, що Совєтському Союзові грозить економічна катастрофа. Західні совєтологи твердять, що до такого висновку дійшов був голова цієї найбільшої сили в СССР, якою є КҐБ Віктор Чебріков, який обіцяв підтримку Ґорбачову, коли той переведе реформи, що витягнуть СССР з економічного хаосу.

Але легше сказати, як реалізувати. Ті самі західні совєтологи твердять, що три четвертини Центрального Комітету компартії СССР — це все ще „люди Брежнєва, Черненка і Андропова" — попередників Ґорбачова на пості генерального секретаря компартії. Ґорбачов показався зручним грачем, який зумів уже перевести деяку „чистку" в Політбюро. На місце неприхильного йому старого Андрея Ґромика, якого зробив „президентом" СССР, поставив відданого йому Едуарда Шеварднадзе і, проголосивши реформи під маґічними гаслами „гласність і перестройка", почав здійснювати їх страшенне поволі, поступово і частинно. Така тактика дещо закріпила позицію Ґорбачова, але й скріпила існуючу опозицію з рядів цієї молодшої ґенерації, яка хотіла би бачити мерщій, наочно, реформи, щоби Совєтський Союз не мусів під загрозою голоду купувати щорічно мільйони тонн зерна і збіжжя у капіталістичних країнах, — щоби в крамницях появилися харчі, одяги та взагалі всі предмети щоденної потреби, і щоби збайдужілі до життя маси перестали бачити єдиний рятунок у горілці.

Але значним і поважним обмеженням пресової цензури, поширенням тематики совєтської преси й радіо-телевізії та, осміливши людей голосно висловлювати свої критичні думки, Ґорбачов водночас додав відваги і тим своїм первісним звеличникам, які вбачали в ньому великого реформатора.

Одним із таких наївних смільчаків, який повірив, що „гласність" дозволяє йому критикувати й самого Ґорбачова за нехтування власними обіцянками, помилився. Боріс Єлцін, голова комуністичного синедріону в Москві, що його Ґорбачов уважав за свого вірного співпартійця, зважився голосно висловити свої критичні завваги на адресу проводу компартії включно з Ґорбачовим на пленумі ЦК і Політбюра 21-го жовтня ц.р. В несповна місяць після такого відважного, але легкодушного виступу, пленум московського партійного проводу визнав Єлціна „нездатним" і скинув його з головства. Нема сумніву, що його викинуть з Політбюра, де він був членом без права голосування і що він може, опинився у таборі дисидентів.

Опозиція проти Ґорбачова всередині компартії правильно закидає йому, що він, признавши правду Хрущову за розвінчання Сталіна і признавши окрему Комісію для розгляду злочинів Сталіна, сам змагає також до „культу особи". „З їдою зростає апетит" — ця українська пословиця, повторювана і в інших народів, стосується також до амбіції сірого політикана, який виріс на пост диктатора. Ґорбачов є добрим грачем, спираючись на КҐБ і маючи вірного приятеля в особі Лева Заїкова, керівника промислу, що працює для армії, Ґорбачов покищо є лідером імперії. Але як довго? Апетит зріс у Ґорбачова, але так само може зрости у Єґора Ліґачова, тепер кремлівського потентата „число 2". Чи не захоче він бути „число 1"?

Якщо Ґорбачову вдасться перевести також чистку в Центральному Комітеті компартії СССР, то американський Інститут Кеннана для російських студій передбачає панування Ґорбачова на дальших сім до вісім років. Але таке передбачування має таку саму вартість, як прогноза, що на протязі якого десятка років з причини, яка нам тепер відома, розвалиться імперія і зникнуть з овиду всі кремлівські диктаторчики.

В. М.

КҐБ НАСТУПАЄ НА УПА У45-ТУ РІЧНИЦЮ ІСНУВАННЯ

У своїй довголітній боротьбі український й інші поневолені Москвою народи, мали до діла не тільки з безпосереднім ворогом, тобто комуно-московськими імперіялістами, але також зі своїми виродками, які за шматок гнилої ковбаси, чи як говорив Т. Шевченко, задля лакімства нещасного, вислуговуються ворогові, або краще скажімо, їх завжди використовував ворог (тепер КҐБ) проти власного народу, власних святощів, власної культури, історії, визвольних змагань, провідного активу тощо.

Особливу ролю у цій пропаґандивній, брехливій, підлій і „мокрій" роботі, відігравали зрадники, запроданці, типу Валюха, що передав бомбу Євгенові Коновальцеві, Сташинського, який пістолею наладованою отруйною речовиною ціянкалію убив Степана Бандеру та інші, що їх можна поділити на різні категорії — тих, що залишилися в Україні і допомагають „москалеві господарювати...", і тих, які були послані керівниками КҐБ закордон для розкладання українських поселень і, так би мовити, отруювання душ молоді своїми пасквільними писаннями про „шкідливість українського буржуазного націоналізму", „упівську леґенду", „зрадників українського народу", „радянський народ", „злиття націй" і заперечування того, що не можна вже сьогодні заперечити — переслідування, ув'язнювання, тероризування українців, знущання КҐБ над українським народом.

В останньому часі улюбленою темою для каґебівських пропаґандистів і урядових памфлетистів, стала — УПА.

Численні режимові газети в Україні, як за помахом магічної палички, а паличка, як відомо, знаходиться в приміщеннях КҐБ, надрукували довші чи коротші статті до теми Української Повстанської Армії, 45-ту річницю з дня постання і 40-річчя великого рейду на Заході, що їх відзначують українці на вільних поселеннях.

Найбільше, очевидно, засмітив сторінки „Літературної України" (див, число з І-го жовтня ц. р.) В. Стиркул, відомий каґебівський писарчук, антиукраїнські статтейки якого дуже часто появляються на сторінках урядової преси.

Він пише, що не слід було „включати в націоналістичне свято зброї" день УПА, бо „не омофором, а могильним саваном вкрила УПА землю, засіяла її лихом і стражданнями. На травень 1946 року за неповних два роки тільки в одній Львівській області упістами було вбито і закатовано понад п'ять тисяч чоловік, в тому числі 497 дітей". Чомусь нічого не каже КҐБівський борзописець про те, скільки в тому ж часі комуно-московські полчища, вбили українців, вивезли в глиб „нєізсходімой родіни", спалили сіл, замордували живцем в казематах НКВД, СМЕРШУ ая інших бестіяльських установ, що їх натворили окупанти України в часі їхньої 70-річної історії.

Чи вбивали упісти невинних людей? Напевно ні. Каральна рука сягала тільки таких, подібних до Стеркула, що помагали із „матері полатану сорочку знімати", тобто допомагали окупантам „встановлювати" нову „радянську" владу.

Повторяючи старі заялożені фрази із совєтської пропаґанди В. Стиркул пише далі, що УПА, „втративши своїх нацистських шефів, продовжила свою диверсійно-шпигунську діяльність, підживлювану англійськими й американськими спеціяльними службами". Безсумнівно — чергова брехня Стиркула. Бо, якщо б це була правда, то УПА воювала б з комуно-московськими наїзниками не до 1950 року, а може навіть до сьогоднішніх днів, наслідуючи афганських патріотів.

Совєтський пропаґандист каже, що „УПА сьогодні залишилася тільки як пропаґандистська тема для, скажімо, частини американських конґресменів, які не гребують величати 'борцями за свободу' різноманітних терористів контрас, влаштовують прийняття в конґресі для колишніх упістів".

Ось тут і закопана собака. Режимників в Москві й Києві разять позитивні відгуки на Заході на боротьбу УПА, бож при тому згадуються і аспірації українців, їхнє поневолення Москвою, їхнє дальше змагання.

Ще треба було В. Стиркулові „вдарити" по особі Миколи Лебедя, якого він називає „міністром безпеки профашистського крайового правління у Львові і керівником СБ ОУН, який послідовно здійснював гітлерівську політику в Україні". Потім, каже він, став „Об'єктом Ді", тобто використовувався розвідкою ЗСА в Европі після війни. „Він (Лебедь) не займає керівних постів у націоналістичних організаціях, але продовжує отруювати уми людей пропаґандою насильства і ґлорифікацією таких же, як і сам, нацистських злочинців", — пише в кінці своєї статті В. Стиркул.

Нема чого дивуватися, що матеріял Стиркула помістили та ще й в „Літературній Україні". Він, за всією правдоподібністю, прийшов до редакції від КҐБ й тому редактори не мали виходу, тільки надрукувати матеріял, хоч він вартий був редакційного кошика, чи популярно кажучи смітника.

Блиснув „перлиною" про УПА також гумористичний журнал „Перець", надрукувавши у числі за серпень 1987 року „гумореску" Євгена Корби під заголовком: „Скарб фашистського казана", в якому написано, що

(Закінчення на стор. 3)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Мирон М. Федорів

„Лемковина" в Філядельфії

У суботу, 10-го ц. м. „Лемковина" прибула до Філядельфії і дала тут свій концерт. Народ, як і попереднього разу, зацікавлений „Журавлями", прибув громадно на цю імпрезу, бож це гомін рідного краю, хоч із меж Польщі. Тут ми могли наочно переконатись, що Михайло Івасівка нас не завів у своїм описі „Лемковини", бо його загальне накреслення про неї стало дійсністю у повному насвітленні мистецької вартости цієї оригінальної групи. Сама поява цієї капелі нас захопила і прикувала нашу увагу, бо перед нашими очима з'явилася, як у казці, краса народних строїв та молоді обличчя в хоровому та оркестральному з'єднанні.

Програма була цікава, бо насичена різноманітним показом лемківського фольклору, що робило цю капелю своєрідною своїм національним кольоритом, що так приємно вразило нас на чужині сущих. Особливо народні пісні, якими виповнена була ціла програма, сподобались нам своєю питоменністю, які враз із народною оркестрою, з додатком флояри і цимбалів творили з хором органічну цілість у народному стилі, що творило особливий чар, викликало подив і захоплення. Бо це все разом зображувало побут нашого народу з його душею та її вичуттям краси й естетики. Не диво, що такий ансамбль з його мистецькими вартостями подивляє і чужинецький світ, бо він стоїть на професійному рівні з його мистецьким провідником Ярославом Трохановським, вийнятково талановитим з професійним музичним вишколом та широким діяпазоном музичного вичуття та інтуіції, що є питоменне у окремих лишень з природи обдарованих одиницях. Він є і школеним скрипалем.

Якщо йдеться про точки програми, то назагал можна сміло сказати, що все було бездоганно виконане, бож був знаменитий мистецький провід з вибагливим смаком та вимогами. Тому тут зайво перелічувати, що було краще чи гірше, бо все творило калейдоскоп краси й насолоди; рідко доводиться почути, щоб хорові продукції народних пісень були так завершено виконані щодо ритму, інтонації, динаміки, а що найважливіше, щодо звукової оригінальности голосів природно вирівняних з характеристичною простотою народно-сільського співу, з досконалою обробкою пісень стилизованих на народний лад, враз із народною оркестрою, яка творила чудовий спліт із хором.

На нас „Лемковина" зробила глибоке враження своїми мистецькими експонатами, в яких бачилося велике народне багатство і в яких оспівувалась любов до рідної землі, народу та його побуту. „Лемковина" робить велику роботу не тільки в культивуванні своїх народних цінностей — співу, народних строїв та інструментів, але й має велике значення виховне й пропаґандивне для пошани нашого народу з таким багатством культурного вияву. Тому „Лемковині" треба дати признання й заохоту до дальшої так корисної праці і для неї і для нас усіх.

Народною піснею ми все захоплені, бо в ній безмежні й неоцінені скарби нашої культури, яка належить до основних чинників нашої самобутности і є основним елементом у всякій музичній творчості. Народну пісню оцінили: увесь науковий світ, усі етнографи, музикознавці, композитори та свідомі її краси й національної вартости диригенти, між якими найвизначніше місце займав славетної пам'яті Кошиць, що подавав тільки її у стилізованій шаті своїм відборцям. Та до народної пісні й вияву її вальорів треба окремих талантів та мистців з Божої ласки, щоб зуміли з її надер викресати дійсну красу в усяких почувальних драматичних чи ліричних ефектах. Вона, хоч на вид малої форми, але багата у музичний і літературний зміст, з якої талановиті композитори творять шедеври краси в своїх не раз імпозантних і довших розробках.

Та повертаючи до „Лемковини", мусимо ствердити, що вона зробила на нас незвичайне враження своїми народними піснями, які входили в душу народу так, як вони з народу вийшли. Загально говорячи, хор з оркестрою був на високому рівні з використанням усіх можливих засобів музичного виразу, включно з народною гармонією та поліфонією у підголосках та імітаціях. Видно було велику працю мистецького проводу, що вивів цей молодечий переважно сільський голосовий та інструментальний матеріял до таких мистецьких вершин. Чогось подібного нам ще не довелось почути у такім типово народному стилі, з типово народними солістами, що чергувались з хором, чи співали самі з оркестрою. Гарне враження робив ряд дівчат у хвилюючім русі, що символізувало пульс і життя цього мистецького з'єднання. Теж поет Павло Стефанівський, як конферансьє, зацікавив публіку своїм віршем та своїми гумористичними вставками до програмових точок. Витали й дякували „Лемковині" відпоручники філядельфійських організацій, а між ними представник „Народного Союзу" Степан Гавриш, головний контролер УНСоюзу, сказав між іншим „Лемковині", що „Народний Союз", що є спонзором для неї тепер, творили його у початках лемки на чолі двох перших предсідників лемків. Шкода, що не всі члени „Лемковини" могли приїхати сюди, а між ними й Ярослав Полянський, мистецький дорадник цього мистецького ансамблю.

О. Процюк

ПЕРЕД V КОНҐРЕСОМ СФУЖО

I.

П'ятий Конґрес Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО) відбудеться у Торонто (Канада) від 26-го - 29-го листопада 1987 року. Конґрес відбувається напередодні 40-ої річниці постання першої світової української громадської організації поза межами України. Якраз жінки створили цей перший, світовий центр громадської жіночої думки і праці. Вони мали за собою досвід винесений ще з краю, вони мали зі собою досвідчених провідниць, які довгі роки працювали у Союзі Українок у Галичині, а також у Світовому Союзі Українок ще перед Другою світовою війною. На американському і канадському теренах вони найшли теж зрілих провідниць і членок жіночих організацій. Від часу постання Світової Федерації Українських Жіночих Організацій у 1948 році до 1982 року осідком Федерації була Філядельфія, а відтак було його перенесено до Торонто.

Ця зміна вплинула позитивно на працю Федерації. Вона відтяжила американок від кропіткої адміністративної роботи, даючи їм змогу поглибити їхню працю у ділянках їхньої спеціялізації у користь жіночої громади. Нині Світова Федерація нараховує 22 жіночі організації, які находяться в 11-ох країнах світу, на чотирьох континентах. Нещодавно проголошено місяць березень „Місяцем СФУЖО" та у цьому часі відбувається посилена кампанія ознайомлювання нашої спільноти з працею Світової Федерації, її проблематикою і завданнями.

Конґрес очікує делеґаток з усіх країн. Також заповідають приїзд членок організацій, членок-прихильниць і багатьох гостей. У програмі Конґресу заплановано багато „робітень" („воркшапів"), семінарів виставок. Програма є повна, але не переповнена. І як раз про цю програму ми хотіли б дещо сказати.

Буваючи на різних світових конґресах так жінок, як і професійних конференціях ми завважуємо, що усі „адміністративні" точки програми, вибори, статути, членські вкладки полагоджують кореспонденційною дорогою перед конґресами — відтак дають під голосування делеґатам і справа переважно швидко кінчається. Багато часу призначують на робітні, з яких присутні можуть вибрати собі те, що їх цікавить. Багато часу призначують на полуденки, вечері які дають учасникам нав'язати знайомства, обмінюватися думками, а тим самим творити сітку спільних зацікавлень й інтересів. На жаль, на наших українських конґресах багато часу витрачають на вибори, на „торги", довгі промови, „проти і за". Мало часу залишається на робітні, а ще менше на товариські контакти. Делеґати організацій сидять разом, їдять і сплять разом, розїжджаються, не познайомившись з делеґатами інших організацій, ба, навіть з власними делеґатами, які приїхали з інших міст... Це — треба сказати наша вина. Організації не люблять виконувати „домашніх задач" удома. Часто бачимо, що делеґати зовсім несвідомі пропонованих змін, часто в останній хвилині міняють кандидатів на різні пости, не надсилають вчас вимаганих від них матеріялів. Щойно на конґресах, „на коліні" вони починають працю. Не диво, що часом нерви не витримують промови стають щораз то довші та й щораз більше емоцій, а логіка перестає працювати. Вже немає часу ні охоти на товариське спілкування, обмін думок; немає часу ані голови на участь у робітнях, які повинні бути центром уваги присутніх. Якраз на тих робітнях нові думки, що виринають є дуже цінні; над ними треба дискутувати та присвятити їм час. І, якраз У Конґрес Світової Федерації Українських Жіночих Організацій призначив багато часу на робітні, на виставки, на полуденки, щоб дати змогу учасницям якнайкраще використати цю рідку нагоду великої зустрічі, та мати час справді застановитися над сенсом нашого існування як жіночої громади поза межами нашої батьківщини.

Зміст і ціль нашого існування заключається в одному реченні: нашим обов'язком є втримати корінь нашого походження і служити нашій батьківщині. Втримання кореня нашого походження — це втримання нашого спільного громадського життя, створення середовища у якому приємно жити, приємно ним гордитися. Не тільки приємно, але цікаво і корисно. Це середовище у кожній країні спілкується з місцевим населенням та ділить з ним його долю і недолю, а країна в якій живемо, вже не чужа, але „наша", дарма, що неукраїнська. Живемо у двох світах", а може краще сказати в одному пребагатому світі, куди збігаються і наше минуле, наше сучасне життя і наші надії на майбутнє. Таке положення дає нам права, але теж і зобов'язує нас цікавитися нам, жінкам, спеціяльно тим усім, що діється довкола нас і що заторкає нас.

Закінчення буде.

Марійка Гельбіґ

УКРАЇНСЬКА ЮҐОСЛАВІЯ У ПІДГОТОВІ ДО ЮВІЛЕЮ ТИСЯЧОЛІТТЯ

I.

Коли українські туристичні аґенції ЗСА укладали свої програми до Риму, одною із цілей було поєднати святкування в Римі із відвідинами ще існуючих українських громад в Европі. Брали ми під увагу Мюнхен, Відень, Люрд і очевидно Юґославію, де проживає біля 25,000 українців. У це число не входять русини, які переважно походять із Закарпаття.

Для загальної орієнтації читача наводжу коротенький історичний нарис. Наші перші переселенці, що прибули на землі, які нині входять у склад Юґославії, були із Закарпаття і Лемківщини. Було це в половині ХУІІІ століття. Поселилися вони в околицях Бачки, головно Руського Керестура, відтак Куцура та Нового Саду. В кінці ХУІІІ століття, в наслідок розподілу Польщі, Галичина з Перемишлем і Львовом перейшла під Австро-Угорську імперію. В 1878 році до Австро-Угорщини прилучено Боснію і щоб заселити її пусті простори, обіцяно переселенцям там землі по низькій ціні, а то навіть безкоштовно. Це спричинило другий наплив поселенців з України під кінець XIX століття і походили вони з околиць: Бучача, Збаража, Рави Руської, Тернополя, Рогатина, Золочева, Бродів, Дрогобича, Перемишля, Городенки, Товмача, Скалату і Гусятина. Походили вони із земель де існувала Українська Католицька Церква. Ця еміґрація була далеко більш національно свідома від їхніх попередників, які поселилися у Бачці, в околиці Руського Керестура. Вони втримували живий зв'язок із Митрополитом Андреєм Шептицьким і при його допомозі засновано багато українських парохій у Боснії, для яких були назначені священики з Галичини.

Крижевський єпископ Діонізій Наряді бачив думки і проникливість Слуги Божого Андрея, і сприяв йому чимало у його починах. Митрополит Андрей і Владика Діонізій не тільки відвідували ці громади, але спроваджували до Боснії монаші чини, щоби тим забезпечити духовну обслугу українським поселенцям. У 1924 році прилучено Боснію-Герцеговину до Крижевської епархії — і в цей спосіб попали українські парохії під один фелон Греко-Католицької Церкви разом із хорватами - жумберчанами, рутенцями, і т. п.

Варта згадати про монаші чини. Василіяни мали свій осідок у Крижевській Загребській епархіяльній семінарії (1924), а відтак відкрито василіянський дім у Кулі (1956). Крім них, чималий вклад праці між українськими поселенцями в Боснії дали монахи Студити, і нині видно плоди їх труду в Камениці, Дев'ятині, Баня Луці й інших парохіях. У камениці жив кілька літ о. ігумен Климентій Шептицький і там Студити заснували свій монастир і тим ця місцевість стає центром релігійного життя. На жаль, ворожі унії серби, ченців нагнали, а монастир згорів, чи радше спалили його 1924 року.

У 1906 році, на запрошення єпископа Крижевського, Митрополит Андрей вислав до Крижевської епархії Сестер Служебниць — їх першим приміщенням був інтернат для хлопців — „Юліянеум". Де вони прийняли ведення економії, а згодом перебрали цю функцію у єпископській резиденції в Крижевцях та в епархіяльній семінарії в Загребі. Під сучасну пору в Крижевській епархії Сестри Служебниці налічують 6 домів - манастирів, а їх число приблизно 40. Їх праця: навчання катехизму і церковного співу, приготування до першого Св. Причастя, опіка над старшими, утримання церков, шиття літургійних риз та праця у лікарнях.

Сестри Василіянки виводять також свій початок з „Юліянеум" 1910 року — їх завданням було виховувати дівчат, з чого вони зразково вив'язалися. Сестри Василіянки, як і Служебниці в 1920-30 роках плекали живий зв'язок із Галичиною. Чимало їхало до Словіти на фармацію, студії чи працю. Особливо славилася їхня мати Софронія Ерделлі, як родилася у Руському Керестурі, учителювала довгі роки у Львові і виїхала 1939 року на місійну працю до Арґентини, де вмерла 1961 року у славі святости. Нині вони нараховують 62 члени (10 приміщень-монастирів) у двох провінціях: українській і хорватській. Їх діяльність є релігійного, пасторально і катехитично-апостольського характеру. Це би було дійсно ідеально, якби ті всі чини і парохії працювали на українській ниві — однак воно так не є. Нашими монашими чинами послуговуються і неукраїнські меншості, які також зараховані до Крижевської епархії. З приїздом Блаженнішого Патріярха Йосифа до Риму, прийшло певне відродження українського духа у Юґославії. Він черпав свої покликання переважно з українських сіл і надавав їм здорову українську християнську основу, послуговуючись головно малою семінарією в Римі. Сьогодні багато священиків по селах української Юґославії це — вихованці Блаженнішого Патріярха.

Я дуже хотіла, щоби наші туристи-прочани відвідали українські осередки і поселення і стрінулися з українцями. Тому я рішила особисто поїхати до Юґославії і сама все розглянути. Присутні під час цієї подорожі були о. д-р канцлер Іван Дацько з Риму, а нашим місцевим провідником був. о. Ярослав Лещишин, парох села Липовляни.

Зустрілися ми з о. Ярославом в середу, 7-го жовтня. Перед нами довга цілоденна дорога автом на зустріч о. Дацькові, який вечірнім летом прилетів до Білгороду з Риму.

Святкування Тисячоліття Хрищення України назначено на епархію Крижівців на кінець серпня 1988 року. Пов'язати римські святкування 7-го — 10-го липня із юґославськими тепер неможливо, не можна сподіватися, що хтось щераз приїде з Америки чи Канади до Европи наприкінці серпня. Моїм обов'язком було вибрати місце, де б можна зорганізувати зустріч між українською громадою у Юґославії українцями з Америки.

Продовження буде.

У Чикаґо відзначили Листопадову річницю

У суботу увечорі, 31-го жовтня ц.р., в авдиторії школи ім. Шопена, місцева українська громада відзначила 69-ту річницю славного Листопадового чину — чину, який у той пропам'ятний день 1-го листопада 1918 року наповняв радістю українських автохтонів города Льва і недвозначно заявляв перед світом, кому належить галицька земля. Тому не дивно, що по сьогоднішній день слова „Перший Листопад" викликають у наших серцях насолоду, як це підкреслив у святковому слові д-р Мирон Іваницький.

Відзначення Листопадового чину почалося апелем комбатантських та молодіжних організацій, що з своїми організаційними знаменами зібралися на відповідно оздобленій сцені. Апель провів інж. Степан Ґоляш, старшина УПА, підкреслюючи у короткому слові, що рушієм у боротьбі за українську державність завжди було українське військо. Вставанням змісць та під звук трубки присутні вшанували поляглих героїв.

Відкриття святкової академії зробив голова Іллинойського Відділу УККА д-р Мирослав Харкевич, пригадуючи, що цього року ми святкуємо пропам'ятні дні Листопадового чину напередодні нашого надходячого великого ювілею 1000-річчя християнства в Україні. Відтак слідував виступ мішаного хору „Дніпро" з сусіднього Палатайну. Хор під диригентурою Ярослава Стефанюка та при фортепіяновому супроводі Орисі Покорної виконав три пісні: „Вічний революціонер", муз. М. Лисенка, „Карпатські січовики", муз. Г. Китастого та „Грай, бандуро, грай", муз. І. Шамо.

Святкове слово на академії виголосив д-р М. Іваницький. Доповідач, зосереджуючись на суттєвих подіях, змалював історичну сильветку галицької землі від ранніх часів до 1-го листопада 1918 року, відмічуючи як завзято діяли наші вороги, щоб цю частину української землі собі присвоїти. В нерівній боротьбі 4 мільйони галичан не встояли перед 25-мільйоновою Польщею, яка мала ще й зовнішню поміч, одначе хоч війна була програна, український дух в галицькій землі не заломився, — сказав доповідач.

Наступною точкою програми був виступ Ганни Маринець. При фортепіяновому супроводі Наді Савин солістка виконала з глибоким відчуттям три пісні: „Пісню Франчески", муз. І. Білаша, „Баляду про мальви", муз. В. Івасюка та „Червона калина", муз. Б. Янівського. В наступній точці Дмитро Грушецький з відповідною драматизацією прорецитував сумом пройняту „Поему про стрілецьку шапку" А. Курдидика.

На закінчення програми виступив чикаґський чоловічий хор „Сурма" під диригентурою проф. Романа Андрушка. Хор виконав три пісні: „Стрілецьким шляхом", муз. М. Гайворонського, „Гей, степами", муз. О. Плишкевича та „За рідний край", муз. М. Гайворонського.

Листопадове свято закінчено відспіванням національного гимну.

На другий день, 1-го листопада, в соборі свв. Володимира і Ольги відправлено Молебень в намірені українського народу. Перед собором того дня майорів на щоглі синьо-жовтий прапор і пригадував всім прохожим про події 1-го листопада 1918 року, які він тоді так гордо репрезентував, будучи вивішений на ратуші у Львові.

ЛуК-а

СТОЛІТТЯ ПАРАФІЇ В ДЖЕРЗІ СИТІ

У неділю, 22-го листопада ц.р., сповниться 100 літ від заснування української католицької церкви свв. Верховних Апостолів Петра і Павла у Джерзі Ситі. Ще в листопаді 1884-го року о. Іван Волянський — перший український католицький священик в Америці — носився з думкою осісти в Джерзі Ситі і там заснувати першу парохію. Однак цей замір здійснився аж у 1886 році, коли закуплено 4 льоти „на горах міста" при вул. Генрі і Чеснат. Тут наступного року збудовано малесеньку дерев'яну каплицю, в якій вряди-годи відправлялася Богослужба.

Для опіки над цією церковцею, яку віддано під небесну опіку Верховних Апостолів Петра і Павла, створено в 1889 році окреме Братство свв. Петра і Павла. Того ж року прибув до парохії перший сталий її парох о. Григорій Грушка. За його душпастирства збудовано нову дерев'яну церкву і триповерхове приходство, закуплено дзвони та спроваджено ікони для іконостасу і церкви аж зі Львова. Якраз в цьому приходстві у вересні 1893 року почала виходити „Свобода", а в січні 1894 року відбулися наради, які привели до заснування УНСоюзу. В 1897 році створено вечірню школу і здається перше Сестрицтво — св. Ольги. В 1897 році парохію перебрав о. Микола Підгорецький, якому завдячує парохія будову нової мурованої церкви „на долинах міста", при вул. Сассекс і Ґрін (яка простояла аж до березня 1967 року, коли її продано і збурено). Взагалі за о. Підгородецького парохія зорганізувалася і піднеслася духово і матеріяльно, і якби не постійна боротьба з місцевими і нюйоркськими москвофілами, ця парохія була б найбільшою в Америці.

Роки від 1905 до 1925 сповнені історіями боротьби за церкву з москвофілами, за правне положення парохії відносно новопризначеного (1907) єпископа, за владу священика проти сваволі комітету і т.п. Але вони теж є свідками радісних подій, як приїзди Владики Сотера Ортинського, Митрополита Шептицького, багатолюдні демонстрації в обороні українського народу в боротьбі за незалежність або проти насильства польської окупаційної влади, зросту школи і т.д. У жовтні 1925 року незабутній о. Володимир Лотович став парохом, перебираючи парохію від о. Олександра Улицького (1908-1925). Його тактом і вирозумінням, а ще більше його глибокою духовністю, поєднано парохію, згоєно рани, завдані різними непорозуміннями та наново поставлено парохію на шляху росту і розквіту. Завдяки його старанням, закуплено приміщення для вечірньої школи, яку провадили Сестри Василіянки, сплачено всі довги, які тяжіли на парохії ще з будови церкви, створено перший в Америці Український Католицький Відділ Товариства св. Імени, а церковний хор під диригентурою проф. Андрія Ґели став одним з найкращих українських хорів в Америці. В 1949 році закуплено новий будинок „на горах міста" і відкрито цілоденну школу, в якій в 1973 році навчалося понад 300 дітей. Взагалі, з приїздом нової еміграції стан парохії так збільшився, що начисляв около 3,500 парохіян.

Після смерти о. Лотовича в 1955 році парохами служили оо. шамбелян Йосиф Баца, шамбелян Антін Борса, Теодор Данусяр і Іван Височанський. Теперішнім парохом (від 1984 року) є о. Роман Мірчук. В 1962 році стараннями о. Борси вибудовано нову муровану чотириповерхову школу та простору залю, в якій примістилася церква після продажі будинку на „долах міста" і яка служить духовним потребам парохії аж по цей день. У 1986 році парохія набула гарну площу напроти школи, яку посвячено у вересні ц.р. і на якій постане нова церква в наступному році.

Наплив невідповідного елементу, виїзд великого числа парохіян в нові місця роботи і мешкання, погіршення околиці, коса смерти та асиміляція через мішані подружжя сильно послабили і зменшили парохію. Та все ж таки вона далі являє собою якісну і активну ланку нашої Церкви в Америці. І напевно в майбутньому парохія свв. Петра і Павла в Джерзі Ситі сповнятиме свою ролю сторожа Божої Правди і Науки і української ідентичности в Америці, та провадитиме своїх вірних до спасіння в рамках традиційного українського обряду.

Святкування століття парохії розпічнуться в суботу, 21-го листопада, Великою Вечірнею о год. 5-ій по полудні в церкві при Берґен і Бентлі вул. В неділю, 22-го листопада, о год. 1-ій по полудні Владика Митрополит Стефан Сулик в сослуженні колишніх парохів і сотрудників церкви відправить Архиєрейську Благодарственну Службу Божу, на якій присутнім буде теж місцевий римо-католицький архиєпископ Нюарку. Відтак о год. 4:30 по полудні в залі клюбу „Гай Гет" при 184 Вест 54-ій вул. в Бейоні відбудеться ювілейний бенкет з мистецькою програмою. Щиро запрошується до численної участи всіх колишніх парохіян, а також парохіян інших церков і громад, які в перших роках були обслужені якраз парохією в Джерзі Ситі, одинокою українською католицькою церквою в стейтах Ню Джерзі і долішньому Ню Йорку до 1905 року. По ближчі інформації просимо дзвонити на число телефону (201)432-3122.

Н. Н.

У Вінніпеґу вшанували 150-річчя „Русалки Дністрової"

Товариство „Рідна Школа" ім. Маркіяна Шашкевича, яке понад 60 років було і є живим носієм культу Маркіяна Шашкевича у Вінніпеґу, влаштувало у співпраці з Братством Вояків 1-ої дивізії УНА 24-го жовтня ц. р. бенкет, на якому в окремій доповіді вшановано 150-річчя „Русалки Дністрової", першої книжки, написаної живою народною мовою, яка появилася в Будапешті в 1837 році та стала джерелом відродження української літератури рідною мовою, а в парі з тим започаткувала розвиток національної думки на західньо-українських землях. До цієї теми доповідав д-р Михайло Марунчак, голова Інституту-Заповідника Маркіяна Шашкевича та редактор збірника „Шашкевичіяна". Він зложив признання Т-ву „Рідна Школа", в мурах якої започаткував працю Інститут-Заповідник Маркіяна Шашкевича, який від 1961 року видає збірник „Шашкевичіяну" та бібліотеку „Шашкевичіяни". В доповіді обговорено історичне тло виступу Маркіяна Шашкевича та порівняно ситуацію з-перед 150 років зі сучасною совєтською ситуацією в Україні.

На бенкеті виголосили короткі привіти голови господарів бенкету, від „Рідної Школи" — Д. Івончик, який теж складав при кінці подяку гостям, від дивізійників промовляв О. Загорода. Від духовенства мав слово капелян Дивізійної Братії о. митрат Семен Іжик та преосвященний Мирон Дацюк, який підніс заслуги „Рідної Школи" ім. М. Шашкевича в розбудові парафії св. Андрія, в залі якої саме відбувалася ця святкова подія. Владика підкреслив, що „Рідна Школа" й парафія св. Андрія йшли спільно в праці й доповняли себе.

Милою несподіванкою вечора було проголошення голови „Рідної Школи" Д. Івончика, що товариство рішило жертвувати тисячу долярів, щоб допомогти Інститутові-Заповідникові у перевиданні „Русалки Дністрової" з належними вступами у світових мовах. Ініціятиву „Рідної Школи" підхопили численні присутні на бенкеті.

Після смачної вечері, яку зготували членки ЛУКЖ при парафії св. Андрія, молодші присутні забавлялись, а їм товаришували й старші з молодечою іскрою.

В неділю наступного дня в церкві св. Андрія була відслужена Служба Божа на чолі з о. Всеволодом Луговим та дияконами. Співав церковний хор під орудою мґра Василя Матвієва. Після Служби Божої миряни враз з хоругвами та ветеранськими й організаційними прапорами пішли організованим походом до пам'ятника Пробудителя, щоб тут не тільки зложити квіти вдячности за його мозольні труди та відданість народному ділу, але теж заслухати глибоко продумане слово проф. Ярослава Розумного, члена кураторії Інституту — Заповідника. Молитву біля пам'ятника провів о. В. Луговий, а хор парафії св. Андрія відспівав зі всіми учасниками походу пісню „Боже, вислухай благання". Цією короткою, але змістовною програмою проводив Іван Нестор. Чудовий осінній день благословив цю народну-релігійну імпрезу. „Русалка Дністрова" і її ідеї навіяли присутніх силою до самозбереження так, як це сталося 150 років тому на землі короля Данила.

Згадати годиться, що 22-го жовтня на літературному вечорі в Народному Домі при вул. Буровс була теж окрема доповідь, присвячена 150-річчю „Русалки Дністрової". Доповідав про історичне тло появи „Русалки Дністрової" д-р Михайло Марунчак. В листопаді минулого року УВАН влаштувала змістовну конференцію присвячену 150-річчю „Русалки Дністрової" та 175-річчю від дня народження її надхненика та реалізатора — Руслана Маркіяна Шашкевича.

М. Г-ор

Громада Кергонксону в поклоні Листопадові

Українці Кетскильського Кергонксону й околиці в суботу, 31-го жовтня ц.р., заходом місцевих Відділів УККА і УАК-Ради влаштували Святочну Академію для відзначення 69-их Роковин Листопадового Зриву.

Після Панахиди за поляглих Героїв, що її відправив настоятель парафії св. Тройці о. Михайло Харина, де були присутні і члени місцевої Станиці Комбатантів зі своїми прапорами, відбулась у вщерть виповненій церковній залі Святочна академія, о год. 6-ій вечора.

Д-р Олег Волянський, голова Відділу Української Американської Координаційної Ради, відкриваючи Святочну академію привітав присутніх, особливо двох учасників Визвольних Змагань — проф. Романа Чучкевича і Михайла Кухнія, і закликав присутніх повстанням з місце і одно-хвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять поляглих Героїв, а прапороносці похилили свої прапори.

Святочну доповідь виголосив д-р Михайло Снігуровим, у якій змалював міжнародну ситуацію того часу, обставини, серед яких відбувся Листопадовий Чин, та назвав важливіших персонажів того героїчного періоду. Це була добра нагода відсвіжити свої відомості про цей величний чин і змаг західньої вітки українського народу до державнотворчого життя. Прелеґент переплітав свою змістовну доповідь уривками поезій наших корифеїв красного письменства, Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесі Українки та багатьох інших, цитуючи їх з пам'яти.

У мистецькій частині програми виступав учень Школи Українознавства Андрійко Кейд, який продеклямував вірш „У ті Дні Листопадові"; мішаний хор „Золотий Гомін" під диригентурою д-ра Олега Волянського співав три пісні: „Журавлі", слова Богдана Лепкого, муз. Олександра Кошиця; „Накрила нічка", сл. Романа Купчинського, муз. Миколи Колесси; „Ой, у лузі червона калина", стрілецьку пісню, муз. Ф. Колесси. Нуся Яц продеклямувала вірш „Україні" автора, що скривcя під ініціялами О. Г., чоловічий хор „Трембіта" Організації Оборони Чотирьох Свобід України під диригентурою Стефана Яца, виконав дві пісні: „Їхав стрілець на війноньку", слова і музика М. Гайворонського, і „В'язанку стрілецьких пісень" також М. Гайворонського.

Програму свята вів Микола Василик, голова Відділу Українського Конґресового Комітету Америки, подякувавши на кінці свята виконавцям за їх вклад і працю.

Національним Славнем закінчено цю успішну Академію.

На маргінесі цих святкувань треба відмітити дуже відрадне явище, що наша громада зріло, серйозно і по-державницькому підходить до справи відзначування українських національних свят, що й повинно стати поштовхом і добрим прикладом для інших до наслідування, щоб такі імпрези, та й інші активності вести спільно, об'єднано.

Р. Б.

ДИСИДЕНТСЬКІ КОЛА в Москві перестерігають західніх кореспондентів перед урядовою совєтською пропаґандою, „перестройкою", і політикою „ґласності", бо мало, або зовсім нічого не змінилась, наприклад, ситуація на відтинку відношення міліції і працівників державної служби безпеки (КҐБ) до колишніх політв'язнів, „рефюзніків", і тих осіб, які намагаються в рамках конституції протестувати проти незаконностей леґальної влади. Один з дисидентів, колишній політв'язень Александер Оґородніков, заявив, що йому і йому подібним міліція і КҐБ навіть не дозволяють на перебування в Москві. До нього підійшли цивільні аґенти КҐБ і заявили, що він повинен покинути Москву на протязі трьох днів, якщо не хоче опинитися знову в тюрмі. З подібним „зверненням" каґебісти підходили до багатьох інших осіб, які не мають офіційної „приписки" в Москві. Крім того КҐБ працює старими методами так, якби „перестройка" взагалі до них не відносилась. При тій нагоді дисиденти звертають увагу, що совєтські громадяни пишуть значно менше листів за кордон. Вони вважають, що це також „робота" КҐБ.

МІНІСТЕР ОБОРОНИ Франції в уряді прем'р-міністра Жака Мірака, Андре Жіро, зайняв становище до пропонованого оборонного бюджету на черговий фіскальний рік і при тій нагоді пригадав членам уряду і Ради крайової безпеки, що Франція закінчує тепер проєкт нової ракети середнього засягу з кількома атомовими боєголовками „С-4". Засяг нової французької ракети буде 2,000 миль максимально і вона напевно прийде на зміну американським ракетам типу „Першінґ-2" і крилатим, які покищо дотепер розміщені в деяких країнах Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО). „Ми вважаємо, що у зв'язку з тенденцією послаблення оборони Европи зі сторони ЗСА, Франція має певні зобов'язання супроти сусідів". Франція витратить в 1988 році на оборону 30,70 біл. дол. 4,5 біл. будуть призначені на модернізацію атомової зброї.

КҐБ...

(Закінчення зі стор. 2)

„багато лиха завдали людям різуни з УПА. Зате раділи британські і американські 'лицарі плаща і кинджала', які перебрали від нацистів опіку над УПА і приставили її до підривної роботи проти СССР у нових, повоєнних умовах".

Одного тільки не сказав Є. Корба: чого саме він, чи ті, які стоять за його спиною, взялися за тему УПА, після 45-років від дня заснування і 40-років великого рейду УПА на Захід? Значить ідеї за які зводила бої УПА з німецькими і комуно-московськими імперіялістами, живі ще й сьогодні в Україні і у вільному світі. Бо якщо підраховувати тільки жертви, про які так обширно написав у газеті „Радянська Волинь" з 18-го серпня ц. р., Володимир Зарічний, а передрукувала за нею каґебівська рептилька „Вісті з України", то цифра таки випаде в користь комуно-імперського центру в Москві, який, як недавно було виявлено у Вашінґтоні, представниками країн поневолених комунізмом, вимордував понад 100 мільйонів своїх громадян, а серед них найбільше українців.

Роблячи висновки з цієї антинаціоналістичної і антиупівської масової брехні треба підкреслити, що вона посилилася якраз за часів ґорбачовської „ґласності" під час якої каґебівська машина почала працювати „на дві зміни". Очевидно, українська діяспора, зокрема українське патріотичне суспільство, мусить належно і вміло відбити імперський наступ і на це треба знайти гроші і людей.

ВІЙСЬКОВИЙ СУДДЯ Бренда Райфер вирішила, щоби вояка армії ЗСА, який здезертирував до Совєтського Союзу з початком цього року, тимчасово задержати у філядельфійській морській базі. Суддя Райфер заявила, що рядовий Вейд Робертс повинен бути задержаний, бо він може втекти і також може мати важливі військові таємниці. Натомість цивільний адвокат Робертса, Роналд Куби заявив, що таке рішення є „дуже суворе і непотрібне".

ГАРВАРДСЬКА ШКОЛА громадського здоров'я оголосила, що інтернаціональна комісія знавців впродовж наступних двох років буде застановлятися над програмами, які б допомогли країнам третього світу в поборюванні труднощів здоров'я. Комісія з осідком у Гарварді складатиметься з 12-ох експертів здоров'я з різних країн, а очолює її д-р Лінколн Чен з Гарвардського університету. Початки своєї праці комісія базуватиме на результатах поїздок до країн Африки, Азії та Латинської Америки.

ПРЕДСТАВНИКИ ІРАНУ й Іраку в Організації Об'єднаних Націй повідомили офіційно генерального секретаря цієї міжнародної організації Гавіє Переза де-Куеяра, що їхні представники, а радше міністри закордонних справ, прибудуть незабаром до Ню Йорку ,щоб там вести переговори з ним і Радою Безпеки про завішення зброї і припинення воєнних дій у Перській затоці. Офіційні представники генерального секретаріяту ООН заявили кореспондентам, що ситуація на фронтах, тиск Ради Безпеки, погроза ембарґа достави зброї багатьма країнами світу, вислідн конференції арабських країн Перської затоки, які минулого тижня відбулися в Аммані, столиці Йорданії, змусили обидві воюючі сторони дещо злагіднити своє відношення до резолюції Ради Безпеки ООН.

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої МАМЦІ І БАБЦІ

бл. п.

ГАЛИНИ ПЕНКАЛЬСЬКОЇ

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в церкві свв. Володимира й Ольги,
в катедрі св. о. Миколая
15-го грудня 1987 р. о год. 7:30 ранку
в Чикаґо, Ілл.

Про молитви за душу Покійної просять:

доня — ОРИСЯ
внуки — ОРЛЯНА, РОМАН
сестра — ОЛЯ

Повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що в суботу, 14-го листопада 1987 р. по полудні, прийнявши Найсвятіші Тайни, відійшов у Вічність в шпиталі

бл. п. д-р мед.

ЛЕВ ОБУШКЕВИЧ

народжений 21-го жовтня 1913 р. в селі Джурові Коломийського повіту в Україні.

По ПАНАХИДІ в похоронному заведенні Бугая в Hemtramck, Mich., в понеділок, 16-го листопада 1987 р. Покійного перевезено до похоронного заведення Литвин і Литвин в Union, N.J., а звідсіля в середу, 18-го листопада 1987 р. о год. 12-ій по пол. до української католицької церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж. на Святу Літургію в намірені Покійного. Цього ж дня відбудеться погребення на українському православному цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку:
дружина — ТЕТЯНА
доньки —
ЛІДА з мужем д-ром БОГДАНОМ МАКАРЕВИЧЕМ і дітьми АЛЕКСАНДРОЮ, КОНСТАНТИНОМ, МОТРЕЮ і ЮСТИНОМ
ХРИСТИНА з мужем РОМАНОМ ЧАЙКОВСЬКИМ
МАРІЙКА СІМПСОН з мужем РОНАЛЬДОМ і дітьми ЮСТИНОМ І АДАМОМ
син — ЛЕВКО ОБУШКЕВИЧ
сестра — ЛЄНА в Україні
шваґерка — ДАРІЯ ПАСІЧНЯК з мужем ВАСИЛЕМ
та ближча і дальша Родина в Україні і ЗСА

Вступайте в члени УНС

Увага Читачі!

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
ВИСИЛАЄ
РІЗДВЯНІ ПОБАЖАННЯ КОЖНОМУ УКРАЇНЦЕВІ чи УКРАЇНЦІ ПРИ ВІЙСЬКОВІЙ СЛУЖБІ В АМЕРИЦІ ТА КАНАДІ
коли одержить від читачів їх ім'я і прізвище.
Приймаємо зголошені імена і прізвища **до 5-го грудня 1987 р.**
Просимо виповнити анкету і вислати її на нижче подану адресу:

Ранґа ....
Ім'я і прізвище ....
Адреса військової частини
....
....
....

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.
Fraternal Activities Coordinator
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Комітет Оборони Української Спадщини
та
Головний Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу
закликають Вас

СКЛАДАТИ ПОЖЕРТВИ

на його працю та акції для

1. **Поширювання правди про Україну**
2. **Поборювання очорнювання та знеславлювання українців**
3. **Оборони громадянських прав українців**

Пожертви просимо пересилати тільки чеками, або поштовими переказами (не готівкою) на:

Ukrainian Heritage Defense Fund
c/o Ukrainian National Association
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

враз із виповненим вирізком цього заклику

Просимо подати суму пожертви, своє ім'я, прізвище та адресу

Сума пожертви $

ім'я та прізвище

число дому вулиця

місцевість стейт поштовий код

НЕ ТА КОМПОЗИЦІЯ

У репортажі „В Ню Йорку започаткували святкування Тисячоліття" з п'ятниці, 6-го листопада ц.р., помилково згадано, що проф. Іван Хомин скомпонував „Гимн Тисячоліття Хрищення України", а має бути, що проф. Хомин скомпонував повну Архиєрейську Літургію з нагоди Тисячоліття Хрищення України, яку церковний хор під його диригентурою співав під час цих святкувань у церкві св. Юра. — Р. Голіят.